

Regeringskansliet, Klimat- och näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande – Promemorian Hållbarhetskriterier för vissa bränslen och en ny reduktionsplikt Dnr KN2024/01751

Sammanfattning

Region Kronoberg har av Regeringskansliet, Klimat och näringsdepartementet beretts tillfälle att avge yttrande över ovanstående remiss.

Yttrandet är framtaget med utgångspunkt i konsekvenser för Kronoberg och vår roll som regional utvecklingsaktör, regional flygplatsägare samt ägare till laddstationer. Grunden är pågående samarbeten, antagna strategier samt kommande regional utvecklingsstrategi. Avstämning har gjorts mot regionala aktörers tidigare svar på regeringens förändring av drivmedelsbeskattning och reduktionsplikt under 2023.

Förslagen bedöms framförallt ha effekter för Kronobergs:

- Möjligheter att nå våra regionala klimatmål och mål för förnybara bränslen.
- Näringsliv, inte minst skogs- och energinäringsar.
- Omställning till ett hållbart transportsystem.

Synpunkter

Region Kronobergs synpunkter på förslagen i korthet:

- Vi önskar höga nationella klimatambitioner och styrmedel för att främja ny produktion av förnybar energi, för att vi ska kunna nå våra regionala mål på området.
- Styrmedlen bör sammantaget skapa konkurrenskraft för omställning i näringslivet inte minst i skogsnäringen där Sverige bör sträva efter att fortsatt vara ett A-land.
- Vi välkomnar förslag som inkluderar vätgas bland biodrivmedel samtidigt som vi har en oro för biogasens konkurrenskraft.
- Vi vill samverka med staten för flygets gröna omställning.
- Vi önskar tydlighet kring begreppet publika laddstationer.
- Vi önskar en större långsiktighet och stabilitet kopplat till energipolitiken så att innovation och investeringar för grön omställning kommer till stånd.

Förklaring till Region Kronobergs synpunkter på förslagen i promemorian

- Vi önskar höga nationella klimatambitioner och styrmedel för att främja ny produktion av förnybar energi, för att vi ska kunna nå våra regionala mål på området.

Kronobergs klimatambitioner är högre än EU:s, vi vill vara en föregångare i hållbar omställning. I vår nuvarande regionala utvecklingsstrategi (RUS) med slutår 2025 har vi ett mål kring att utsläpp av koldioxid i Kronobergs län från fossila bränslen ska minska till 1,5 ton per år och länsinvånare. Ett andra mål anger att vi vill bli ett plusenergilän där 80 procent av den totala energianvändningen i Kronobergs län kommer från förnybara källor. Region Kronoberg är i framtagande av en ny RUS och där är visionen att omställningen till hållbara transportslag har gjort Kronoberg fossilbränslefritt år 2035. Vi skriver att ”Vi vill vara drivande inom förnybara, lokalproducerade drivmedel och arbetar aktivt med transporteffektivitet. Genom nytänkande lösningar har vi säkerställt god energitillgång i hela länet och rustat oss för en ökande elektrifiering, samtidigt som vi fortsätter omställningen till ett hållbart plusenergilän.”

Transportsektorn är en nyckel för att minska utsläppen i länet. Produktion av förnybara bränslen, dess distribution och användning står därför högt på agendan. I kontakt med länets aktörer har Region Kronoberg mött en genuin vilja att arbeta hållbart och ställa om. Det som ofta kommer som önskemål från det offentliga är enkelhet samt långsiktiga och förutsägbara spelregler liksom stöd kopplat till innovation och samverkan. För att regionen ska nå sina regionala mål krävs mod och insatser regionalt men också kraftfulla och långsiktiga mål och styrmedel nationellt.

En harmonisering av de nationella klimatmålen med EU:s vidgar klyftan mellan våra regionala mål och de nationella, vilket Region Kronoberg tror kan försvåra regionens arbete. Region Kronoberg ser inte heller förslaget att kunna räkna in befintligt produktionssystem av el för att uppnå reduktionsplikten som önskvärt. Det minskar styrkraften i åtgärden och leder inte till nya investeringar i förnybara bränslen eller el.

- Styrmedlen bör sammantaget skapa konkurrenskraft för omställning i näringslivet inte minst i skogsnäringen där Sverige bör sträva efter att fortsatt vara ett A-land.

Region Kronoberg arbetar tillsammans med de övriga smålandslänen utifrån en regional skogsstrategi där innovation och hållbar brukande med flera värden från skogen utgör grund. I Kronobergs smarta specialiseringsstrategi finns tre utpekade områden där skog, trä och möbelindustri är en. Här finns också som genomgående utvecklingsriktning den gröna omställningen. I Region Kronobergs förslag till ny RUS vill regionen tillsammans med länets aktörer skapa världens första fossilfria skogsvarukedja. ”Hela samhället behöver ställa om och bli klimatneutralt. I den

omställningen finns ett område - skog och trä - där Kronoberg kan bli en föregångare inte bara i Sverige och EU utan även internationellt." Kronobergs län har hela värdekedjan; från skogsråvara till färdig produkt. Förutsättningarna att kraftsamla är goda då det redan finns en plattform och engagerade företag som står redo att ställa om.

Region Kronoberg anser det viktigt att skogspolitiken fortsatt gör att Sverige räknas som ett A-land så att skogsägare inte nås av ökad byråkrati för att uppfylla hållbarhetskriterierna. I Kronoberg är många skogsägare små men med de nya justeringarna blir fler anläggningar och aktörer rapporteringsskyldiga. I detta måste beaktas bördan för företagen så att den blir rimlig i relation till nyttan.

Skogsnäringen behöver ställa om men är också en del av lösningen. Region Kronoberg ser positivt på styrmedel som skapar omställning och konkurrenskraft här.

- Vi välkomnar förslag som inkluderar vätgas bland biodrivmedel samtidigt som vi har en oro för biogasens konkurrenskraft.

I Kronoberg finns flera aktörer som ligger långt fram i produktion och användning av vätgas. Höga ambitioner finns också kopplat till omställning till förnybart för tunga transporter.

Region Kronoberg välkomnar förslaget att biodrivmedel av icke-biologiskt ursprung omfattas av förnybartdirektivet och den lagstiftning som följer med detta. Region Kronoberg tolkar skrivningarna som att vätgasen innefattas i dessa ambitioner. Region Kronoberg ser det dock som problematiskt att begreppsmässigt ändra "förnybart" till "fossilfritt", såsom görs i promemorian, av två skäl. Dels blir det otydligt om Sverige för att uppfylla EU-direktiv väljer att använda andra avgränsningar än EU:s. Dels riskerar befintlig el, inklusive kärnkraftsel, snarare än ny förnybar energi ersätta fossil energi. Region Kronoberg ser det också som problematiskt att inte koncentrerade biodrivmedel, såsom flytande vätgas, biogas, HVO100 eller FAME räknas in i reduktionsplikten. De bidrar också till att transportsektorns klimatmål nås och de ingår i förnybartdirektivet om de är producerade ur förnybara energisystem.

Inom målet för avancerade biodrivmedel ska en procentenhet utgöras av förnybara bränslen av ickebiologiskt ursprung. För att säkra detta anser Region Kronoberg att regeringen bör ta fram en strategi för vätgas och säkra att incitamenten finns för både produktion och användning. Undantag för beskattning bör säkras. Inom regionens kollektivtrafikuppdrag har regionen drabbats av ökade kostnader till följd av borttagandet av skattereduktioner. Detta har gett förändrade kostnader som regionen inte kan påverka i närtid. Region Kronoberg anser att staten bör kompensera regioner för de extra kostnader som deras förändring av beskattningen.

- Vi vill samverka med staten för flygets gröna omställning

Småland Airport AB, där Region Kronoberg är delägare, har som vision att bli Europas grönaste flygplats. Som ägare strävar regionen efter en minskad användning av fossil energi till förmån för förnybar sådan. Bolaget samarbetar med aktörer inom området för förnybara bränslen samt förutsättningar för dessa på flygplatsen.

Den slojade reduktionsplikten för flygfotogen är så vitt regionen förstår oundviklig med EU:s ReFuel Aviation. För att Region Kronoberg som regional aktör ska kunna fortsätta sin omställning och samtidigt vara konkurrenskraftiga ser regionen att staten behöver ta fram kompletterande styrmedel. Möjliga sådana skulle kunna vara i innovation och forskning, genom statlig upphandling av biodrivmedel för flyg eller stöd till regionala flygplatser för grön omställning.

- Vi önskar tydlighet kring begreppet publika laddstationer.

Region Kronoberg har idag ett flertal laddstationer som är publika, i bemärkelsen att vem som helst kan använda dem. Region Kronoberg har också en större elbussterminal där våra entreprenörer kan ladda sina bussar.

Region Kronoberg önskar en större tydlighet kring begreppet publika laddstationer. Det är oklart vad som räknas in och vem som då har rättighet till reduktionspliktsandelar.

- Vi önskar en större samverkan, långsiktighet och stabilitet kopplat till energipolitiken så att innovation och investeringar för grön omställning kommer till stånd.

När reduktionsplikten togs bort 2023 var flera företag och organisationer i länet kritiska. Södra liksom LRF efterlyste konsekvensanalyser, förutsägbarhet och långsiktighet. Södra påtalade vikten av att se olika styrmedels effekter samlat då de samspelar och spelar stor roll för både drift- och investeringskalkyler.

Återinförande av reduktionsplikten, på en lägre nivå än innan man tog bort den, och nu inkluderande publikt laddad el är svårt för aktörer att analysera effekterna av. Risken är att den styrande effekten på styrmedlet försvinner. För åkerier, bussbolag, taxifirmor och andra som ställt om till fossilfritt, innebär skattesänkningarna på fossila drivmedel försämrad konkurrenskraft. Samtidigt kan det finnas andra delar där den ökar. Även här blir konsekvensanalyser på kort och lång sikt svåra för aktörerna att göra.

Under förarbeten kring förnybarhetsdirektivet fanns förslag om att bioenergi från skogen inte skulle räknas med. Ett starkt lobbyarbete fördes av flera intressenter i Sverige, även från Region Kronoberg genom vårt brysselkontor och i samverkan

med länets skogsaktörer. Arbetet bar frukt, numera räknas även bioenergi från skogen som förnybart till 100 procent. Region Kronoberg ser att nationell samverkan och samling kan göra skillnad. Region Kronoberg är tacksam för det arbete staten gjorde samtidigt ser regionen att förslag till förändringar av grundförutsättningar tar mycket kraft och skapar stor osäkerhet på marknaden.

I direktiven till promemorian ger Regeringen som ett syfte att Sverige ska kunna nå det så kallade ESR-åtagandet för 2030. (Ansvarsfördelningsförordningen (ESR) fastställer bindande årliga mål för utsläpp av växthusgaser för medlemsstaterna för perioderna 2021–2030.) Samtidigt anser många experter, att ESR-målet svårigen nås med den lägre reduktionsplikten tillsammans med en sänkt beskattning på fossila drivmedel. Vilket i så fall skulle innebära att regeringen måste justera igen, eller hitta andra former av styrmedel. Detta skapar en osäkerhet för marknadens aktörer.

Region Kronoberg håller med länets aktörer om behov av förutsägbarhet och långsiktighet kopplat till energi och omställning. Osäkerheterna i investeringskalkyler blir annars så stora att nödvändig omställning inte kommer till stånd. Investeringar i förnybara system blir osäkra. I allt från produktion, distributionssystem till inköp av fordon. I dessa situationer är det kalkyler över flera år som behöver ha ekonomisk bärighet.

Barnrättsperspektiv

Prövning av barnets bästa ej aktuellt då beslutet inte påtagligt och direkt rör barn eller barn som närstående.